OLEUM ANIMALE DIPPELII.

PERMITTENTE
GRATIOSA FACULTATE MEDICA
PRÆSIDE
BURCARDO DAVIDE
MAUCHART,
MED. ET CHIR. D. CONSIL. ET ARCHIAT.
WIRTEMB. AC MED. ANAT. ET CHIR.
PROF. ORD.

DISPUTATIONE INAUGURALI
PRO LICENTIA
Honores ac Privilegia Doctoralia rite consequendi
illustrabit
AUCTOR & RESPONDENS
CHRISTIAN. LUDOVICUS REINHARDT,
Ebertingensis.

D. Nov. A. MDCCXLV.

TUBINGÆ,
Literis BAUHOFII & FRANCKII.

PRÆFATIO.

Iu mecum deliberavi, quodnam præ aliis Inauguralis Diſſertationis eligerem Thema, interim deciſum conſilii mox ob oculos erat hoc; ut exquirerem tale, quod qualescunque meos profectus, & in theoretica quadam Medicinæ parte, & proſpectum in futuram praxin teſtari poſſet non vanos. Arriſit eo fine quam maxime illa materia, quam Diſſertationis inſcriptio indicat, etenim id ſimul ab ea prævidebam commodi, ut objectum ſub manibus eſſet, cui pertractando, ſi cui, pares tamen magis eſſent humeri; nimirum a primis annis, cum diu ſatis Pharmaciæ navarem operam, eamque ultra viginti annos excolerem, tot, & toties etiam laboribus interſui, ipſamque admovi manum chymicis, ut non vanam affectare videri forte poſſim gloriam, ſi dixerim, in Chymicis aliquid expertum me fuiſſe, erant enim hæ lectiones plus, quam decies, imo centies repetitæ. Eſt autem rerum chymicarum tanta certe multitudo, ut, ſi vel ſola cogites graviſſima themata, in manus incidant infinita, unde rationem forſitan deſiderabit quis, cur in tanta rerum copia hæc mihi placuerit, nec alia? Eſt autem hæc: meditabar tale Thema, de quo, ſi non multum, tamen aliquid novi etiam poſſem dicere, certe, quod non diſtinctis ſatis, & completis obſervationibus publicis cum literario communicatum eſſet orbe, atque hoc fieri poſſe ſuſpicabar illa hujus Thematis pertractatione, quam præſens offert diſſertatio, in qua non modo ſingularem propono methodum, præparandi breviore manu illud animale oleum, (licet probe ſciam, multum illius eſſe jam traditum in Commercio literario Norico abs Pharmacopola Petropolitano Domino Model, cujus quidem recenſio neque prolixa ſatis videtur, neque cum meis obſervationibus prorſus convenit,) ſed & oſtendo inſuper, quod in multis aliis, etiam animalium partibus, quin & in aliis etiam animalibus, ac quidem

 cervo,

cervo, ſimile hoc oleum, ſimilibus dotatum probabiliter viribus occurrat lateatque; imo vero, quod ipſum etiam Vegetabile Regnum corpora nutriat, quæ oleum fundunt odore, ſapore, aliisque qualitatibus ab oleo animali Dippelii nullo diſcernendum modo. Tandem vero neque hoc reticeo, hoc oleum propterea excuſſione publica dignum mihi viſum fuiſſe, quoniam in Medicina tam extantes ac egregios præſtat uſus, tam interne quam externe, atque humano corpori forſan non ſine ratione convenientius videtur aliis remediis, quoniam ex ipſa naſcitur animali Oeconomia, & ejus quidem nobiliſſima purpura; Exiſtimavi autem, judicium medicum de illius modo agendi multo fore facilius, ſi præmiſerim non modo ipſam præparationem Medicamenti, ſed & omnia, quæ ſub oculos cadunt, experimenta de qualitatibus ejusdem externis, hæc enim demum ſolidum ſternunt fundamentum pro ſtabilienda rationali Theoria modi agendi, ſi conjungantur cum ipſa partium contemplatione, in quas agere Medicamentum ſupponitur.

Itaque primo determinavi, quid per oleum animale Dippelii vulgatum intelligatur? Deſcripſi etiam proceſſum, quo Dippelius parari juſſit illud; Secundo autem recenſui compoſitiones ſimilium prorſus oleorum ex aliis quoque animalium partibus, ac ſanguine, dein & ex aliis animalibus in genere, ac Cervo, poſtremo autem & ex vegetabilium partibus eductorum, & propria quidem, ſpecialique ſingulorum deſtillatione. Tertio vero inquiſivi variis experimentis in naturam hujus olei, vel oleorum potius, & chymico quidem oculo; Quarto attuli uſum olei hujus in Medicina omnem, atque modum illud adhibendi, tam externe, quam interne, docui exacte; quibus propoſitis addidi vel tandem examen ejus modi agendi, quod confluebat ex iis, quæ chymica ejus conſideratio dictitabat, & iis, quæ de conditione partium humani corporis, in quas agere Medicamentum debet, ſciuntur; Studui autem in omnibus brevitati, nihil tamen prætermittendo, quod ad excutiendam rite materiam hanc facere mihi videbatur. Faxit modo DEus, ut omnia cedant in ſui nominis gloriam, ægrorumque ſalutem!

§. I.

§. 1.

OLeum animale Dippelii eſt oleum deſtillatum empyrevmaticum, e ſanguine cervi ſiccato, per deſtillationem, repetitasque rectificationes uſque ad illud punctum, quo limpidiſſimum ſiſtitur, & fluidiſſimum, celebrandas, eductum, abs celebri Chymico, Dippelio, & inventum, & in Medicinam introductum. Definitio animalis Dippelii olei.

§. 2. Eſt igitur oleum hoc: animale, utpote quod ex incola regni animalis provocatur; Patebit autem infra, quod oleum hoc, quia rectificatum jam ſupponitur, ſtricte loquendo non empyrevmaticum dici amplius queat, quoniam ſcilicet repetitis illis rectificationibus non modo nigredinem, ſed & empyrevmaticum fœtorem, aliasque empyrevmatici olei qualitates tantum non prorſus exuit.

§. 3. Interim tamen empyrevmaticum ideo dici poſſe videbatur, quoniam, ut in ſequentibus patebit, non tantum factum empyrevmaticum ſupponit, ſed &, ubi jam prorſus elaboratum atque puriſſimum eſt, tamen adhuc cum tempore partes empyrevmaticas intime ſibimet immixtas manifeſtiſſime prodere videtur, teſtarique.

§. 4. Unde ſimul patet, olei hujus ſummam puritatem, de qua perſuadere nobis exiſtimamus ejus limpiditatem, atque ſingularem odorem, non amplius empyrevmaticum, apparentem ſaltem eſſe, interim tamen eo ipſo ita comparatam, ut quoad olei effectus in microcoſmum, illud non facile poſſimus dijudicare atque contemplari tanquam empyrevmaticum oleum.

§. 5. Hinc ſimul in anteceſſum generaliter concludimus: poſſe corpora eſſe aliis immixta & incluſa, ſic, ut plane novum naſcatur compoſitum, ex mutata ſaltem partium componentium proportione, ipſaque combinationis methodo; Imo vero nec licere tum de illis adjectis partibus abſtracte cogitare, quoniam in concreto tam differenter ſeſe habent, ut vel ipſis ſenſibus, quibus poſſunt & poterant ſubjici, jam plane nova rerum facies offeratur.

§. 6. Proceſſus Dippelianus ab Hermanno Friderico Teichmeyero in Inſtitutionibus Chymiæ dogmaticæ ac experimentalis Anno

 1729.

1729. editis, p. m. 73. ita describitur: Dippelius purificationem oleorum destillatorum empyrevmaticorum ita suscipit: v. g. Recipit oleum sanguinis cervini, hoc immittit in retortam vitream, destillationem instituit, eamque sæpius reiterare solet, & tam diu, quam diu feces in retorta residuas observat. Impetratur ita oleum fluidissimum, limpidissimum, & quod deposuit omnem fere fœtorem. Rectificatio absolvitur XX. circiter rectificationibus, ast in omni destillatione nova retorta debet adhiberi, & ad manus esse, describitur autem idem processus ab eodem Teichmayero, Lib. eodem p. m. 103. paulo distinctius, sequentibus verbis: ℞. Oleum fœtidum sanguinis cervi, immitte in retortam vitream, & igne arenæ, sive ex olla, sive ex catino, pelle moderato igne, ita assurgit pars subtilis olei, & stillat in vas recipiens, terrea vero spissitudo in retorta remanet. Repete hancce rectificationem XVI. vel XX. vicibus, uno verbo tam diu, donec nullum amplius impurum recrementum in oleo contineatur. Character vero hujus puritatis est, si in retortam vitream mundam, oleum inditum, quoad totam substantiam, assurgit sub forma liquoris limpidi ad instar aquæ, nulla relicta in retorta impuritate. In omni destillatione ac rectificatione hujus olei retorta nova ac munda, & similiter vas recipiens mundum ad manus esse debet.

§. 7. Quod si vero descriptiones has, & maxime quidem posteriorem pleniorem confero cum meis ipsis observationibus, & imprimis cum experimentis summi olim Viri & Experimentatoris, exercitatissimi Boylei, quibus docuit: olea talia empyrevmatica creberrimis hisce rectificationibus fere tota quanta in terram, fecesque solidas resolvi, certe non possum, quin vel celebri Teichmayero, vel ex quo Processum descripsit, ipsimet olei animalis Inventori Dippelio virgulam adjiciam censoriam, quando prætendunt, oleum hoc ad tantam reduci posse subtilitatem, ut postremo nihil prorsus secum relinquat in retorta; Hanc enim profecto conditionem impossibilem prorsus arbitror, partim ex iis, quæ jam allegavi, partim etiam ex iis, quæ infra dicentur.

Methodus facillima & brevissima impetrandi Animale Dippelii oleum e sanguine cervi.

§. 8. Postquam igitur primis meis pollicitationibus satis feci, determinando, quid per Animale Dippelii Oleum vulgatum intelligatur, atque describendo processum, quo parari jussit illud Dippelius, proximum

proximum est, ut eam quoque proponam methodum, qua multo facilius, & breviore manu impetrari hoc oleum, binis scilicet rectificationibus potest; Hanc ergo, ut demonstrem, commodissimum erit, ire per exempla, & depingere verbis processum in casu speciali, ad quem dein reliqua exempla facile possint reduci. Et, quoniam vulgatum Dippelii oleum paratur e sanguine cervi, securissimum videtur, indicare processum omnium primo eum, qui, quomodo e cervi sanguine oleum hoc educatur? enarrat. Dicam igitur candide, quomodo processerim, quidque fuerim expertus? Habui olei sanguinis cervi, ultimi nimirum sudoris e sanguine cervi siccato, destillationi commisso, quem summa potuit exprimere ignis violentia, purissimi ab omni phlegmate libras decem, & uncias undecim, sumsi hujus olei libras quatuor, has capaci retortæ, vitreæ, puræ, infudi sic, ut vix ventris repleretur dimidium, utque nec Cornutæ rostrum, nec vacua ventris pars commacularetur, retortam hanc satis profunde sicco immersi balneo, adaptavi excipulum capax, ea saltem lege, ut exacte satis responderet retortæ ori, subdidi tum lenem satis ignem, nascebantur intra retortæ ventrem vapores, per ipsum prorepentes rostrum, passim in guttas collecti aquosas, passim pingues etiam ducentes lineas; perrexi eodem ignis gradu, & post quadrihorium impetravi liquoris uncias quatuor, quibus effusis novum applicui recipiens. Liquor ille omnis erat excolor ab initio, non tamen homogeneus, scilicet maxima pars erat oleosa, pinguis, albidula, supernatans paucissimo phlegmati, odoris penetrantissimi, singularis, non tamen acris, nec etiam empyrevmatici talis, qualem alias spirare solent empyrevmatica olea.

Ursi residuum modo antea dicto ulterius, obtinui liquorem, priori fere similem, sed oleo jamjam citrino dilute gravatum, postquam hujus unciæ prodierant octo, effudi eas, erat oleum priori omnibus simile dotibus, commisi omnem etiam hunc liquorem separato vitro, & postea reliquum destillavi ulterius, promanans autem liquor erat jam altius tinctus, & ignei quasi coloris, huncque pellendo perrexi, donec uncias iterum accepissem octo, tandemque a destillatione omni, quæ per viginti octo durabat horas, destiti. Liquor hic ultimus consistentia priores non æquabat, utpote notabiliter spissior, fortiusque olens, sub omni autem hac destillatione salis volatilis

nihil

nihil prorſus ſub forma comparuit ſicca; liquores autem primi biduo jam primo colore mutati ſunt, & notabiliter quidem, primo ſcilicet perfecte citrinum, medio autem dilute citrinum induente.

Cum ex ultima deſtillatione maſſa remaneret nigerrima, piceæ in frigore conſiſtentiæ, retortam ſemovi, atque novæ, mundæ, incluſi olei ſanguinis cervi remanentis ex indicata ſupra quantitate libras ſex, uncias undecim legibus ibidem traditis, proceſſi cum iis, ut feci cum libris quatuor, profluebat iterum oleum cum phlegmate hic plurimo, quod quidem antecedens ſal volatile ſiccum multum, & in roſtri retortæ anguſtias, & in ipſum excipulum propulſum ſolvit penitus, poſtquam ſic recipiens præterlapſo ſihorio contineret liquoris uncias ſex cum dimidia, mutavi, & intra novem horas liquoris adeptus ſum ultra octo uncias, ſub hoc autem opere ſal volatile nullum amplius ſublimabatur. Ceterum liquores hi omnes erant, & manebant diu excolores, ſed copia phlegmatis plurimum ſuperabant oleum, paſſim etiam a copioſa ſalis volatilis ſolutione ſublacteſcebant, acrius olentes, ceterum quoad omnia prioribus ſimiles.

Subdidi reſiduo in cornuta die ſubſequo denuo ignem, eumque, ut hactenus, lenem, ſicque omni die perrexi, obtinui ſemper plus olei, ſed ſimul etiam magnam phlegmatis, & ſalis volatilis copiam, quod poſterius maxime ſub finem liberaliter advolavit, erat autem oleum hoc in omnibus, ut prius, ſuo ſupernatans phlegmati, pepuli eo uſque, donec eodem ignis gradu nihil amplius prodiret, quodque tardiſſime ad finem promanavit, flavo tinctum colore videretur; ſic in genere computando deſtillationem quatuor librarum, & ſex librarum cum unciis undecim multum impetravi bonorum liquorum, ſed, poſtquam olea ſingula ſeparavi ſollicite a ſuo phlegmate, confuſaque ponderavi, æquabant libras duas, unciam unam. Prima omnium olea octiduo citius colorem contrahebant prorſus bruneum, admodum obſcurum, ſicque illa reliqui.

Sed olea illa ſecunda, confuſa, novæ, puræ incluſi cornutæ, legibus iiſdem, quas circa primam obſervavi rectificationem, commiſi ſicco balneo, ſubjeci autem ignem vix majorem, quam requirebatur, ut bene retorta caleret, ſurgebant ſenſim ſenſimque vapores, qui quidem intra frigidius ſpecifice roſtrum pingues in guttas collecti defluebant in excipulum ſub forma liquidi ſubtilis, ætherei, oleoſi, prorſus

prorſus excoloris, limpidiſſimi, penetrantiſſimi, odoris non tam empyrevmatici, quam aromatici quadantenus, fracidi ſaporis, perrexi eodem ignis gradu per biduum, pergebat etiam prodire liquor ſimilis, ſed, quod mirum eſt, non pauco etiam cum phlegmate mixtus adhuc nullo interim apparente unquam volatili ſale, imo vero maxime curioſum hoc erat, quod, cum jam ultra ſex uncias fuiſſet expulſum, ab affuſo novo priori oleo, mixtum in tria manifeſte diſtincta ſepararetur liquida, quorum ſuperius limpidiſſimum, medium quaſi e turbido lacteſcens, infimum autem inſtar aquæ iterum limpidum erat, tandem vero ex his iterum duo facta ſunt, ut hactenus. Atque hoc quidem oleum ſic paratum, cujus ex his decem, & quod excedit, libris, puriſſimi obtinuimus ultra uncias octodecim, omni ſenſibili dote vulgatiſſimum illud Animale Dippelii oleum expreſſit, lagenulis poſtea vitreis, mundis, ſubere, ceraque ſigillatoria munitis ad multos menſes in hunc uſque diem ſervatum excolor.

§. 9. Cum vero eſſem curioſus, quid eſſem impetraturus ex aliis etiam cervi, & aliorum animalium partibus, imo vero, quid alia in genere animalia eſſent in analyſi chymica per deſtillationem dimiſſura? feci primo hoc experimentum, & ſelegi aliqua, quæ videbantur commodiſſima, quin & addidi ſpecimen e Regno Vegetabili, tentaturus, num non potiora olea fœtida poſſem quoad eſſentialia reducere ad unum quoddam caput, & detegere univerſale quoddam principium, quod ea, tanquam olea empyrevmatica quaſi ſpecificet, ut ſic loquar?

Recenſio aliarum materiarum, pro impetrando ſimili quadantenus oleo.

§. 10. Sumſi eum in finem notabilem quantitatem 1.) *Sanguinis Capricornu*, 2.) *Cornu Cervi*. 3.) *Cornu alcis*, 4.) *Pilorum Dorcadis*, 5.) *Lanæ ovinæ*, 6.) *Ungularum alcis*, 7.) *Ungularum caballinarum*, 8.) *Viperarum noſtratium*, 9.) *Lumbricorum*, 10.) *Serici*, 11.) Fecum vini exſiccatarum, hæcque ſingula corpora, per ſe ſicciſſima per retortam ferream, ut moris eſt, deſtillavi, atque ſic obtinui ex omnibus phlegma, ſal volatile, ſpiritum, oleumque fœtidum, empyrevmaticum, pro diverſitate tamen objectorum ingredientia hæc diverſa prodibant & ſingulorum productorum in genere conſideratorum inter ſe, & reſpectu aliorum corporum deſtillatorum quantitate,

titate, quæ quidem differentia hic tangi non meretur, utpote non ad rhombum faciens.

§. 11. Facta vero destillatione hac a singulis horum destillatorum corporum productis separavi sollicite oleum, & singula dein olea commisi separatis lagenis vitreis.

§. 12. Sumsi secundo singula hæc olea, unum post alterum, cumque iis in omnibus processi exacte, quemadmodum §. 8. monui cum oleo sanguinis cervi pro parando Animali Dippelii oleo factum, novas ubique, mundasque adhibendo cornutas, & accepi cum omnibus omnino phænomenis, quibus ibi, oleum limpidissimum, excolor, æthereum, cum oleo Animali Dippelii e Cervi sanguine parato qualitate omni sensibili prorsus conveniens, nec etiamnum aliquam offerens differentiam, si ab ea discesseris, quod, quemadmodum crudorum, ut sic loquar, oleorum hic non tantum habeamus copiam, ita nec depuratorum eam possemus acquirere quantitatem, uti & reliqua rectificationum harum producta multum quantitate superabantur eo sensu ab oleo sanguinis cervi.

Examen oleorum ex alienis materiis eductorum, ipsiusque veri.

§. 13. Nunc ergo in eo sum, ut experimentis variis inquiram chymice in naturam hujus olei, vel oleorum, etenim bona possum asserere fide, quod, quemadmodum singula primis jam qualitatibus sensibilibus prorsus inveni convenientia inter se, ita etiam in secuturis de iis exactioribus experimentis ne minimam quidem unius ab altero deprehenderim differentiam, utcunque meam acuerem attentionem. Primo quidem præterire non possum simplicem observationem hanc, quam quidem sub ipsis facere licuit destillationibus & rectificationibus, quod oleum hoc, vel semel rectificatum, sive linteo allitum candido, sive tabacario tubo recenti utrumque paulo post inunctionem colore infecerit, ac imbuerit rubello, grato, roseo. Alterum experimentum hoc erat: Oleum hoc vel politissimo affrictum corpori cuicunque momento fere disparuit, ne minimum quidem humiditatis post se relinquens vestigium; Tertium hoc fuit: Admotum linguæ sensationem molestissimam excitavit doloris urentis, rodentis, imo & dealbavit & enecavit illam linguæ superficiei partem, cui vel minima unquam affundebatur guttula, quotiescunque vero aliis in locis epider-

midi

midi viventis hominis applicabatur ſanæ, flavedinem poſt ſe relinquebat, & ἀναισθησίαν quaſi, ubi autem vulnerata ſimul erat cutis ibidem, dolorem in organo tactus creavit, quemadmodum ſupra in lingua. Quartum experimentum inſtitui hoc: expoſui oleum igni, & ita quidem, ut poſſet arripi a flamma, ſic arſit actu, & cum flamma lucida fuit conſumtum prorſus, quemadmodum ſolent alias ſeſe habere deſtillata olea, conſumtum autem fuit cum fumo penetrantiſſimo, per aëra ſparſo in longam diſtantiam, imo vero eidem etiam ſatis diu inhærente. Quinto in eo quoque olei ætherei caracterem obſervavit hoc animale oleum, ut aquæ affuſum ſupernataret, & concuſſum cum ea quocunque modo lacteſcentia eam donaret, paulo poſt autem iterum ſua ſponte ſub forma veri olei ſepararetur. Sexto: ſincero adfuſum alcoholi ſolutum fuit ſine ulla vehementia, placideque, ut ſolent alia pati alias deſtillata olea; poſt mixturam autem talem leni ex alembico deſtillatum igne, fudit liquorem limpidum, oleoſo ſpirituoſum, balſamicum, penetrantiſſimum, ipſo tamen mitiorem oleo ſimplici, ejus præciſe indolis, cujus eſſe ſolent liquores, qui ſimili ratione impetrantur e deſtillatione oleorum eſſentialium vegetabilium cum alcohole confuſorum, exemplo decantati Balſami Vitæ Hoffmanni, ſi a ſpecifico diſcedas odore, quem animalia ætherea olea, vel depuratiſſima, etiam aliis conjuncta volatilibus liquidis ſpargunt ſemper. Septimo tandem inprimis circa hoc animale oleum notari meretur ſingularis hæc qualitas, qua quidem ſeſe videtur ab oleis æthereis vegetabilibus potioribus diſtinguere, ut ſcilicet non modo libero expoſitum aëri vaſis apertis, vel non exactiſſime clauſis paucis diebus, imo ſubinde horis colorem induat, eumque bruneum, obſcurum, denique obſcuriſſimum, expellendum rurſus per ſimplicem lenem e munda retortula rectificationem, ſed & a prima ſtatim præparatione vaſculis ſubere, ceraque ſigillatoria munitis exceptum cum tempore tamen, poſt dimidium, integrumve annum colorem primo ſubflaveſcentem, dein pariter bruneum nanciſcatur maxime, niſi æqualem ſemper, quantum eſt poſſibile, aëris temperiem, & frigidam, quam præcipue amat, experiatur, cui tamen non ſemel atque ſimul committendum eſt, atque hæc olei animalis hujus proprietas adeo certa eſt, univerſalis atque indubitata; ut, qui oleum hoc fideliter & ſincere præparatum expetierit ſine ullo additamento, etiam tali, ſuper quo vel ſaltem

 abſtra-

abſtractum fuerit oleum, certe ſatis jam ſuſpecto, & experierit quidem tale, quod vel aëri diu incautius expoſitum fuit, & calori ſimul, licet non nimio, limpiditatem & coloris abſentiam ſervet, vel & vaſis exactiſſime clauſis ultra ſpatium anni ad ſummum ſine prævia nova ſimplici rectificatione ſiſtatur adhuc excolor prorſus, eademque limpiditate, quam ſtatim a præparatione præ ſe ferebat, fideliſſimis etiam obſervatoribus multis albam deſiderare videatur nigredinem. Interim, cum illa coloris alteratio plerumque conjuncta ſit cum notabili odoris quoque immutatione in rudiorem, minus ſubtilem, magis jamjam empyrevmaticum rurſus, neque probabile ſit, illam intra noſtrum fieri corpus, neceſſarium erit utique, ut, cuicunque deſtinetur etiam uſui medico hoc oleum, niſi recens ſit, præviam ſemper experiatur lenem rectificationem, & ſemper a liberi aëris attactu, quantum fieri poteſt, præſervetur.

An oleum animale Dippelianum differat ab analogis non e ſanguine provocatis?

§. 14. Quodſi nunc a dictis paragrapho præcedente, ante, ipſum quam uſum hujus animalis olei proponam, tranſire licet ad problema practicum: an oleum animale paratum e ſanguine cervi, ut juſſit Dippelius, differentiam ſit exhibiturum effectibus in corpus humanum ab alio animali oleo, expulſo e quovis corpore, ibidem denominato, legibus traditis, an vero non? puto commodiſſime hic poſſe inſeri controverſiam hanc, ita quidem tractandam, ut fatendum ſit, a poſteriori neque affirmativam, neque negativam poſſe defendi, cum certe obſervationes de ſingulis his animalibus oleis non habeamus, unde illi, qui etiam circa talia medicamenta provocant ad qualitates occultas, & verbi cauſa, contendere volunt, quod non animalibus modo in genere, ſed & in ſpecie his vel illis, ad hominem propius accedentibus, ſingulare quoddam inſit elementum, aptius medicamentum futurum ægro homini, quam quod vel ex alio prorſus regno, vel & alio deſumtum foret animali (cum qualitatum vel occultiſſimarum tamen rationem fingere aliquam volunt,) licet infra ſit evidenter appariturum, quod hujus rei vel minima nobis affulgeat probabilitas, mecum ſeſe miſcere non debent, interim tamen nec in dubium vocandum, quod, ſi vel ullibi locum habeant argumenta ex analogia petita, quemadmodum profecto vana ſunt nunquam, ſi prudenter adminiſtrentur, hic ſane ſumma cum ratione poſſint applicari; etenim, quis fere dubitet, ſi bina, vel plura corpora, ratione faciei externæ, reſpectu

odoris

odoris, & saporis, & aliarum qualitatum sensibilium, ratione relationum diversarum ad alia corpora, & mutationum, quas aliis mista corporibus inducunt, quas corpori etiam humano aliquibus modis applicita exhibent, prorsus inter sese conveniunt, quin ægroto etiam infusum alterutrum humano corpori, sive applicitum extus similes præstiturum sit effectus, quos alterum, ut sic tuto unum alteri substitui queat? Adeoque problema hoc decidam hactenus per negativam, cum experimentis certe contrarium non sciam evictum, dicam autem propterea: saltem probabiliter differentiam inter hæc olea intercessuram nullam, ne temeritatis possim accusari illius, quoniam forte aliquod inest singulare principium, quod ego non cognosco, unde jure meritoque deceptores voco Pharmacopeos, qui pro eo, quod præscribunt Medici, animali Dippelii oleo quodcunque sumerent animalium oleum, etiam non e cervi sanguine paratum.

§. 15. Quem vero nunc usum præstat medicum hoc animale Dippelii oleum? & quomodo adhibetur? Usus ejus eximii fuerunt hactenus, & adhuc, imo vero tanti, qui de novo summam thematis hujus Dissertationis dignitatem tueri possunt, & exaltare. Laudatur inprimis tanquam celebre specificum contra Epilepsiam, ferocissimum illud, & rebelle adeo malum, contra quod mira certe jam effecit, apprime quoque convenit tanquam excitativum adæquatum iis, qui vel apoplexia, vel deliquio qualicunque, præsertim etiam lipothymia hysterica, syncope, atque similibus laborant, & quasi sepulti jacent, quin & solatur eas præcipue, quæ convulsiones sæpe hystericas patiuntur, iisque strenue sese opponit, tandem vero egregium etiam est nervinum, quale quidem maximopere semet exhibet in contracturis & paralysi, apoplexiam, vel hemiplegiam insecuta, quin omni etiam particulari, a quacunque nata causa.

Usus olei animalis Dippelii medicus.

§. 16. Quod jam spectat ad modum adhibendi animale hoc Dippelii oleum, dividam illum in modum adhibendi *Externe* ac *Interne*, quæ commodissima est divisio ad omnia quidem applicabilis medicamenta.

Modus adhibendi animale Dippelii oleum.

Composita ex hoc oleo animali cum aliis medicamentis, quantum quidem ego scio, non prostant in officinis, itaque compositionem expectat demum a prudentia Medici pro ratione circumstantiarum faciendam ex tempore,

1.) a.) Externe tanquam excitativum.

tempore, licet omnino hæc adeo neceſſaria non ſit in medicamentis adeo efficacibus per ſe, interim tamen paſſim locum invenire poſſit pro re nata. Adhiberi autem poteſt externe vel per ſe, vel commixtum cum aliis valide odoriferis, e quibus ordinario eligunt: ſpiritum ſalis ammoniaci, vel cum ſale tartari, vel calce viva paratum, vel & ſpiritum cornu cervi, vel ejus liquorem ſuccinatum, utpote teſtibus experimentis nervis amiciorem, & varia quidem proportione, prout efficacius, vel mitius expetitur medicamentum, vel & circumſtantiæ cum principali affectu conjunctæ hoc, illudve præ alio amant, tanquam validum excitativum in morbis ℌo allegatis præcedente, ubi quidem illud ſimpliciter vaſculo exceptum vitreo patulo naribus proxime admovent, vel & paucis ejus guttulis ſpongiolam imbuunt, quæ narium hiatibus tum apprimenda eſt, atque hæc eſt ſimpliciſſima methodus adhibendi hoc oleum, in qua non opus erit determinare doſin, utpote facile ſubolfaciendam.

b.) Tanquam antiparalyticum nervinum.

§. 17. Alter autem modus uſurpandi hoc oleum externe, poteſt eſſe ſub forma litus, vel linimenti, uti quidem ordinario fit, & adhibetur, non modo in contracturis & paralyſi univerſalibus, quando ſcilicet totum corpus in omnibus ſuis articulis contractum eſt, paralyticumve, ſed &, quando particularis talis contractura, ſive paralyſis individua quædam membra & articulos, vel unicum ſaltem alterumve forſan corripit. Modus adhibendi eſt, ut in iis caſibus quantitas olei hujus ſumatur dimenſioni affectarum partium congrua, illa vero applicatur per vices, nimirum excipitur olei hujus tantum, quantum minutum cochlear, quali alias infantes utuntur, capit, caute, nuda manus vola, ſic mox affectæ parti circumfunditur, & poſtea ſedula repetitaque frictione totum quantum inungitur; Atque hæc olei affuſio & inunctio continuatur per omnem affectæ partis ſuperficiem, ut ſcilicet virtute olei, quicquid affectum eſt, bene fruatur. Ipſa vero omnis applicatio hujus olei, quæ hac ratione fit, pro re nata nunc liberalius, nunc parcius eſt repetenda, ſufficiet tamen ſemper eam per diem bis, inſtituere, ubi nunquam negligendum eſt, ut affuſio longa, & ultra quadrantem horæ ut plurimum protracta excipiatur frictione, eaque pannis laneis ſuſcipienda. Quemadmodum vero in utroque caſu, & in contracturis & in paralyſi, variæ poſſunt eſſe complicatæ circumſtantiæ

ſtantiæ, quæ olei hujus uſum non adeo ſecurum viderentur repræſentare, ita de contracturis hoc fere ſemper valet, quod oleum hoc per ſe raro tutum foret, dum ſcilicet fervore ſuo tantum exſiccando magis & indurando quaſi flexiles motrices fibras nocere poſſet, quantum juvare volatili ſuo principio; Adde, quod nimis pretioſum eſſet hoc oleum, ſi per ſe ubique ſuadere illud vellemus, unde igitur ordinario, quando in uſum venit externum, de quo jam ſermo eſt, remiſcetur cum appropriatis nervinis, antiparalyticis, leniter reſolventibus, diſcutientibus, emollientibus, recenſeri autem ex his merentur inprimis: Balſ. vitæ Hoffmanni, Axungia Hominis, Caſtorei, Medulla cervi, Oleum e floribus Slotani, Lumbricorum, Laurinum, & quando dein magis decompoſita expetuntur, vel linimenta, vel unguenta, fiunt talia e paucis olei hujus guttulis, confuſis etiam cum ſpiritibus, ut ſpiritu lumbricorum, formicarum, ſerpilli, lavendulæ, anthos, ſpiritu matricali, theriacali; Unguenta vero per remixtionem paucarum hujus olei guttularum cum unguento de althæa, nervino Auguſtanorum, martiato, populeo, ubi quidem circa ſingula hæc compoſita bene obſervandum eſt: In Contracturis nunquam adeo convenire mixturas illas ſpirituoſas, in paralyſi autem nunquam unctuoſas & oleoſas, ideoque in caſu contracturarum ſemper eligendas eſſe mixturas hujus olei cum pinguibus & unctuoſis corporibus, cujus quidem rei ratio dabitur infra evidentiſſima.

Poſſem nunc evagari commode in formulas, quæ determinarent exactius olei hujus proportionem ad miſcenda cum eo alia Topica, vel ſimplicia, vel compoſita, ſed videtur labor hic ſupervacaneus eſſe, cum in tot circumſtantiarum variationibus lex certa obſervari poſſit nulla, puto autem tanto magis ſuperſedere me poſſe huic negotio, cum hic in generaliſſimis tantum verſer, nec unquam ſuſceperim, ad ſpecialiora deſcendere.

§. 18. Egregias etiam operas præſtare poteſt oleum hoc, & eadem quidem ratione adhibitum, qua ſ̸o monui præcedente, contra quoſcunque tumores frigidos, quales ſæpe occupant articulos notabiles, quorum commodum uſum per longum ſæpe tempus magna cum moleſtia ſuſpendunt, ſpongioſi ad attactum, hinc fungoſi appellati, genubus inprimis præ aliis articulis frequentiſſime infeſti, contra quos per

c.) Scopo reſolvendi, diſcutiendi, contra quoſcunque tumores frigidos.

per se usurpatum hoc oleum convenientius erit, quam ullum aliud remedii genus.

2.) *Interne tanquam antepilepticum inprimis, antispasmodicum, subinde quoque antihypnoticum.*

§. 19. Alter olei hujus usus est internus, talis scilicet, ubi deglutiendo intra corpus assumitur hocce oleum; Eo autem modo, quando usurpatur illud, fuit hactenus a potiori datum per se, sine ulla remixtione cum aliis corporibus, & quidem quantitate diversa, pro ratione morbi, ætatis, affectuum aliorum complicatorum, temperamenti, reliquarumque circumstantiarum infinitis variantium modis; Ita e. g. contra malum epilepticum, in quo frequentissimus est ejus usus, subjectis decem, duodecimve annorum dantur ab initio quinque ad sex guttæ, hocque fieri solet ordinario mane atque vesperi, atque hac dosi post aliquot dies potest etiam ascendi, donec tandem ultimis vicibus æger, vel ægra deglutiat etiam pro una vice 15. guttas: aliis autem consuetum etiam est, primo statim subjectis minoris ætatis & tenerioribus mox offerre guttas 5. ad 9. iisque gradatim ascendere; hoc tamen adeo non faciunt in Epilepsia, ubi nec tutum satis foret, sed magis in affectibus soporosis, ubi patientes perpetuis corripiuntur, utut brevioribus somnis, iisque passim interruptis motibus spasmodicis & convulsivis, in quibus scilicet observatur, quod non solum hoc oleum tanquam excitativum, & summe volatile principium somnolentiam tantisper suspendat, sed & ipsis spasticis & convulsivis illis impetibus individualibus, qui maxillæ præsertim inferiori musculisque faciei toties insidiantur, strenue sese opponat; In adultis autem licet paulo liberalioribus esse in propinatione hujus olei, etenim in his quacunque intentione oleum hoc in usus trahamus internos, ubi per se offertur, peccare non poterimus, si cum guttis X. vel XII. faciamus initium, tuncque per gradus ascendamus etiam ad guttas XX. Quanquam autem oleum hoc ut plurimum per se propinetur, non tamen absonum existimo fore, si forte, ubi ejus vires non adeo multæ simul & concentratæ desiderantur, sub forma Elæosacchari quoque, sive sic dictis mixturis antispasmodicis & antepilepticis, antihystericis, & antapoplecticis, sive pulveribus etiam, vel cuicunque placeret medicamentorum compositorum formulæ admisceretur, vel paucissimis guttis, ubi profecto dubium non est, quin dosi etiam exigua non parum sit præstiturum.

Et hæc sunt omnia, quæ de olei hujus usu tam externo, quam

interno

interno hactenus certe cognita sunt, & quæ in futurum quoque ab oleo hoc in aliis comparente formis effectus promittunt in Medicina non leves.

§. 20. Jamque ad finem dissertationis propero, ubi quidem pro intentione occupatum me video adhuc explicatione *modi agendi* hujus olei, est hæc, quemadmodum circa medicamenta plura, ita & circa hoc passim valde difficilis: interim tamen videamus, quid forte chymica olei consideratio dictitet, collata cum iis, quæ de conditione humani corporis partium, in quas agere medicamentum debet, sciuntur, quæ bina conjungam semper.

Quartum Dissertationis momentum proponitur.

§. 21. Dixi primo, posse hoc oleum usu externo venire, tanquam *excitativum*, in quocunque jam casu excitatione opus sit; perpendamus, quomodo agant excitativa? operantur subtilissimis effluviis insolitis, valide odoriferis, quibus celerrime ac extanter olfactorias nerveas fibras afficiunt, quam mutationem non modo ad sensorium commune, sed & per consensum ad omne nervosum systema propagant, ut sic notabili hac & majore sensatione languidum systema nervorum quasi vellicetur, de novo excitetur ad repetendum pristinum vigorem, quacunque de causa suspensum, vel reducatur forsan etiam e præternaturali motu impetuosiore alio per insolita talia objecta naturales ad functiones; atqui vero talia effluvia quam maxime spargit Animale Dippelii Oleum, ut vel simpliciter olfactus quemque docet.

Quomodo excitativum sit animale oleum?

§. 22. Inquiramus jam secundo, quomodo in casu paralysis & contracturæ agat hoc oleum, tanquam antiparalyticum & nervinum? Constat, sæpe paralysis causam solam esse comprimentem in aliquo loco nervum, obstruentem sanguineum, aliudve vas, hacque ratione influxum fluidi nervei, a quo motus partium pendet, suspendentem; quicquid vero causæ subsit, verum semper hoc est, quod partes paralyticæ nervei fluidi non experiantur influxum, sive hoc jam fiat propter causam nervum extus comprimentem, sive intra ipsum hærentem nervum, eundemque, si loqui sic fas est, obstruentem, etenim uterque casus partim ex incisione cadaverum, partim etiam experimentis cum animalibus vivis institutis, perque accedentia casta ratiocinia probabilis reddi facile potest; nam in priore casu, si supponamus causam, nervum comprimentem, qualis quidem ordinario est humorosa, ut sanguis, aliusve corporis nostri liquor, stagnans intra vasa nervis adiacentia, vel iisdem circumposita, vel intertexta, vel quocunque modo contigua, huic fa-

Quomodo antiparalyticum & nervinum?

cile

cile ſeſe opponere poterit hoc Animale Dippelii Oleum, quod ſcilicet non modo juxta demonſtrata principium in ſe habet acre, ſalinum volatile, per omnia penetrans, ideoque per ipſa etiam integumenta communia, cutes, carnes, vaſa immixta & ſubjacentia qualiacunque agere potens, ibidemque haſce interponendo particulas ſalinas ſtagnantes humores per modum cunei dividens, incidens, reſolvens, fluxiles reddens, ut jam deſinant diſtendendo canales ſuos continentes nervos adjectos premere, retro locum obſtructum prementium humorum vi cedere poſſint, atque ad univerſales circulationis leges reduci; ſed & principium ex eodem fundamento irritans, ſtimulans ad validiorem contractionem, quemadmodum e phyſiologicis novimus, contractilem vaſorum vim maximum abſolvere momentum in præveniendis, vel futuris, vel tollendis præſentibus obſtructionibus; & in hoc præſertim caſu paralyſin ſæpe oppugnat Animale Dippelii Oleum; aliter autem ſeſe res habet, ſi cauſa illa comprimens ſit oſſea, ſcirrhoſa, calloſa, vel alia dura, tales enim utique per oleum hoc tolli non poſſunt; in poſteriori autem caſu, ubi paralyſis cauſa eſt intra ipſum nervum, a priori olei animalis agendi modus non adeo patet, ſed reſolvi debet ad generales quasdam obſervationes practicas, quibus conſtat: nervos in ſuis actionibus languidos excitari poſſe ad repetendas ſuas functiones per applicita corpora volatilia, ſalina, acria, quemadmodum novimus in apoplecticis, qui ſemel atque ſimul univerſi ſyſtematis nervoſi torporem experiuntur, fluida talia vel ſolis admota olfactoriis nervis vitalitatem ſæpe uno fere ictu revocare; itaque poterimus non modo de poſteriore caſu dicere forſan, quod animale oleum tanquam nervinum agat reſolvendo, tollendoque obſtruentem cauſam, intra ipſum hærentem nervum, ſed &, quod in aliis nervorum vitiis, ſive jam laxitatem nimiam & debilitatem eorum tunicarum, ſive aliud quodcunque vitium ſupponas, ſuccurrat excitando fibras nervas ad motum, quacunque de cauſa, etiam non ab extus comprimente ſuſpenſum, ideoque, quod etiam eo in caſu, quo non in cauſam comprimentem agit, aliquid forſan efficere queat, dum ſcilicet per ſingularem irritationem & excitationem ad ſubeundas actiones animales violentiam cauſæ prementis ſuperat; ex eo autem liquet ſimul, quod abſurdum foret, vanumque, ab oleo hoc effectum ſibi promittere in paralyſi, nata forte e nervo prorſus abſciſſo, & a quo ſolo paralyticarum partium pendebat motus.

Prono etiam ex his fluit alveo, quam circa usum hujus animalis olei utile sit consilium practicum a Galeno jam datum, ut scilicet oleum hoc, (faciam enim ejus consilium de omnibus antiparalyticis & nervinis oblatum specialius,) in plerisque casibus non tam applicetur partibus affectis, sed potius subjecto causæ, quod sæpe multum distat a subjecto morbi, quin etiam subinde in opposito latere hærere potest, quod quidem phænomenum e decussatione fibrarum medullarium nervorum explicatur, ergo semper respiciendum est ad originem nervi, unde prodit; cujus quidem cautelæ summam utilitatem plurimis, & illis evidentissimis exemplis demonstrarunt scriptorum observationum practicarum fide dignissimi, quos inter refero præ aliis ipsum Galenum, Aretæum Cappadocem, & Jobum a Mekeren.

§. 23. Neque obscurum est ex his, quomodo in contracturis aliquid, & multum boni præstare hoc oleum possit? cum enim ibi hoc oleum nunquam adhibeatur, nisi cum emollientibus, oleosis & pinguibus remixtum decenter, & cum præterea in contracturis eo præsertim sit respiciendum, ut rigidæ fibræ laxentur, stagnantes humores resolvantur, fluxiles reddantur, & in universum necessaria flexilitas omnibus affectis partibus restituatur, e priore §o hujus olei agendi modus elucescit manifeste. Quomodo agat contra contracturas?

§. 24. Ita & ex antecedentibus conspicuum satis erit, puto, quomodo hoc animale oleum inservire possit discutiendis tumoribus frigidis quibuscunque, cum enim alat principium acre, fervidum, salinum, idque admodum volatile, ac vel simplici atmosphæræ, nedum corporis nostri calore mobile, tumores autem hi nascantur a sero, lymphaque, stagnantibus intra suos canales, vasaque distendentibus, poterit hoc oleum eo principio non modo irritare canales illos ad repetendam naturalem contractionem, qua liquida propellere solent sua, sed & eodem principio tenacibus, viscidisque particulis interposito stagnantes humores attenuare, fluxiles reddere, quin etiam forte paucissima parte phlegmatica, quam vel calidissima possident adhuc olea, easdem ex parte diluere, unde satis evidens est, olei hujus in casu substrato actio. Quomodo Tumoribus frigidis sese opponat?

§. 25. Restat autem nunc difficillimum hujus Tractationis momentum, scilicet: quomodo interne adhibitum hoc oleum operetur? Quomodo sit antihypnoticum, antispasmodicum & antepilepticum interne datum?

 dixi

dixi autem, quod ſcopo antihypnotico, antiſpasmodico, & antepileptico cum magna ſpe poſſit exhiberi interne; videamus ergo, quid e pathologia primo conſtet de ſomnolentia nimia, idque conferamus cum iis, quæ perſpecta habemus de olei hujus effectibus in corpus humanum, ut explicetur vis antihypnotica. Quodſi autem accurate attendimus, quomodo nos in ſomnolentia nimia, quacunque de cauſa orta habeamus, deprehendimus: in ea corporis conditione ut plurimum nervoſum ſyſtema quieſcere, neque ullo modo facile ab objectis affici externis, niſi quidem ſolito multo vehementius agant in illud, atqui vero, ubi oleum, de quo ſermo eſt, propinatur interne, millenis fibrillis nerveis applicatur principium ſalinum, acerrimum, penetrantiſſimum, quod eo ipſo ſolito vehementius, quam ordinaria objecta externa in ſyſtema hoc agit, huic ergo quies impeditur, & cum ea ſomnus, dum ſcilicet tale ſibi applicatum principium ſentiunt nervi, quod prorſus inſolitum eſt, eosque validiſſime irritat, ſomnumque arcet.

Quoad ſecundam & tertiam olei hujus interne adhibiti virtutem, poterimus facile utriusque explicationem conjungere, ipſa enim mala, contra quæ virtus exercetur, certo ſenſu non niſi gradibus differunt; Videamus ergo ſtatum præternaturalem humani corporis, qui pathognomonicum horum affectuum ſignum conſtituit, is autem, ſi ex effectu ejus concludere licet, eſt auctus & acceleratus ſpirituum animalium in partes moventes influxus, isque contra voluntatem, cui tamen ſolet alias ſubeſſe, multoties repetitus, ortus a cauſa in ſpaſmis ſimplicibus particulari, parti affectæ inhærente, in epilepſia ipſi cerebro, nervorumque principiis inſidente, ſtimulante, irritante, perque modum infixæ ſpinæ agente; quantumcunque autem veritatis huic ætiologiæ pathologicæ inſit, ſufficit, quod per obſervationes conſtet, acceleratum hunc, & anima invita repetitum ſpirituum animalium influxum, ſi non tolli ex inſtanti, tamen ſuſpendi poſſe per ingeſta talia fluida, quæ non modo applicitis ſæpius penetrantiſſimis, fugaciſſimisque particulis ſalinis, omnia vel minima perquirentibus, plane novam qualemcunque mutationem, forte majorem nervis inducunt, qua obliteretur quaſi, & præpediatur actio minor, alias metuenda e præſente adhuc mali cauſa, quam, utut non cognoſcamus, nec impoſſibile poſſumus affirmare, ſubigi forſan per eandem mutationem,

cum

cum certe queamus e medicamenti penetrabilitate supponere, quod subjectum causæ attingat; sed &, quæ præterea ope principii ejusdem aliud sibi junctum habent singulare, scilicet sulphureum, id quod magna valde copia præsertim animalibus inest, quod ea quidem facultate sese distinguit ab omnibus aliis corporibus, ut vel ad distantiam olfactoriis nervis diu oblatum, & simul in effluviis inspiratum solo quasi attactu effrenes spirituum animalium compescat motus, somnolentiam inducat manifestam, & ipsum somnum, in quo juxta superius allegata omne nervosum systema quiescit quasi ab opere; quodsi ergo juxta has observationes demonstraverimus, eadem principia oleo inesse animali, obscurum non erit amplius, quomodo antepilepticas & antispasmodicas præstet operas; atqui vero, quemcunque agendi modum supponamus ex his observationibus, facile invenientur ejus principia in nostro præsenti oleo, etenim hoc habet in se penetrantissimum, fugacissimum principium salinum, dilutum adhuc pauco phlegmate; quod illud in statu fluiditatis conservat, & simul salinas partes in plures superficies diffundit, ut augeatur contactus punctorum multitudo; habet etiam hoc oleum plurimum in se principii sulphurei animalis, hinc enim est, quod accensum totum quantum cum flamma consumatur instar spiritus ardentis, hæc autem bina principia in oleo hoc sunt arctissime sibimet invicem juncta.

§. 26. Atque hæc sunt omnia, quæ de oleo animali Dippelii pro hac vice differere placuit, quæque in præfatione circa illius pertractationem præstiturum me promisi; scio quidem, quod potuissem passim multo esse prolixior, sed metuebam, ne hoc admisso & hypotheses accumularem, & limites Dissertationis præfixas transcenderem; sufficient interim hæc; opinor, speciminis Inauguralis loco, quæ, faxit iterum Deus, ut cedant in sui Nominis Gloriam, ægrorumque multorum salutem!

TANTUM!

Nob.

Nob. & Clariſſ. Dn. Reſpondenti Auctori PRÆSES.

DIſſertationem hancce Tuam, ſub meo, quod expetiiſti, Præſidio ventilandam, legi relegique. Anceps diu hæſi, num talem relinquere, an vero limæ chymico-medicæ ſubjicere ſatius ſit? Ne quid enim diffitear, ubique Tecum ſentire non potui. Alia etiam magis confirmanda, alia clarius ampliusque deducenda videbantur. Denique tamen conſtitui, intactam potius abs me relinquendam eſſe totam, quam nexuiſti, compagem? Idque partim ideo, quod minime contemnendum ſcientiæ Tuæ ac experientiæ chymicæ non minus ac medicæ hinc inde ſiſteret ſpecimen, ampliſſimamque & opponendi & reſpondendi ſuppeditaret in futuro conflictu occaſionem, partim, ne mea interpolatione vel inæqualem redderem ſtilum, vel ordinem circulosque Tuos turbarem, vel ita immutarem, ut quid Tuum, quidve meum ſit, ambigatur? Pauca tamen ſubjicienda putavi, ad rem non minus, quam mentem meam ulterius illuſtrandam atque declarandam.

Itaque, cum dulcius ex ipſo fonte bibantur aquæ, primum addo, quæ hujus olei animalis Auctor Dippelius ipſe habet, ſub fucato & adoptitio quidem nomine Chriſtiani Democriti, M.D. in libello, quem inſcripſit: Vitæ animalis morbus & medicina &c. in 8. Lugd. Bat. 1711. p. 89, 90. 93. & quidem p. 90. ita fatur: Eſt illud oleum deſtillatum, & ſeparatum a ſuo ſale, ex animalis partibus quibuscunque, ex cornuta ſine ullius rei additione eo uſque rectificatum, donec nihil aduſtarum fecum nigrarum amplius in fundo relinquat, quod vel quindecim ad minimum repetionibus obtinetur. Iſtud, pergit, oleum guttarum

guttarum 30. vel 40. pondere ante paroxyſmum, jejuno ſtomacho exhibitum, ſomno dulci & nulla narcoſi ſuſpecto, febres ſepelit. Saporem gratum & aromaticum ipſi adſcribit, ſed grave-penetrantem odorem: Et p. 80. deprædicat, ſe unica ſaltem adminiſtrata doſi, ſolviſſe omnes omnino febres intermittentes, & quidem operatione ſatis mirabili: ſomno enim hinc correptos decumbentes & protracta per horas nonnunquam quindecim dulci quiete, florescente & vivido faciei colore conſpicuos, fruſtrantesque paroxyſmum, ſanos reſurrexiſſe, de non recurſuro hoſte ſecuros. Imo eadem ſtupenda vi ſomnifera in ægrotis, cum ſanis nullum omnino ſomnum inducat, ſopiviſſe convulſionum miſerandarum tragœdiam, qua æger libero aëre quaſi ſuſpendebatur, mentis & ſenſuum, etiam extra paroxysmum, impos, & creditus a cacodæmone agi: Inducto enim ſomno triginta horarum incolumem ſtitiſſe ægrum, loquela & intellectu ſimul redintegratis, & omnibus medicis, qui operam locaverant, una cum præſentibus aliis quaſi attonitis, ac tum de veritate lapidis philoſophici & medicinæ univerſalis fere perſuaſis, licet viliſſimum & objectum Pharmacopœis fuerit medicamentum. Porro autem commendat ad lithiaſin, arthritidem vagam & fixam, ganglia, tumores cyſticos, polypos, uſu in- & externo p. 91. & 93. quin in univerſum ad maximam partem morborum coagulantium, uno quaſi ictu, cito, tuto & jucunde amputandorum, extendi poſſe prætendit p. 90. ſi olei hujus ſapori grato & aromatico correſponderet odoris grave penetrantis conditio.

Videtur Dippelius ultima hac limitatione non præcidiſſe vel reſtrinxiſſe, ob graveolentiam hujus olei, virtutes ejus, ſed innuiſſe ſaltem, quod τὸ jucundum in curatione non æque locum inveniat, ob odoris gravitatem; quam tamen plurimum diluit largius vehiculum, illud-

que

que alio ſimul & ſuavius olente imbutum odore, imo repetita ſæpius rectificatio mirum quantum emendat. Cæterum (ut alludam ad Veſpaſiani effatum,) convaleſcentiæ bonus odor eſt e medicamento quovis, etiam fœtidiſſimo!

Inventionis laudem hactenus nemo detraxit Dippelio, illi heteroclito capiti, quod Theologi non modo, ſed & Medici recte vocaverint cum Bœrhaavio, Chem. T. I. p. 756. quamvis diu ante eum Lullius, Hollandus, Helmontius &c. talia jam deſcripſerint olea animalia ætherea, & poſt eum Fr. Hoffmannus, Bœrhaavius, Teichmeyerus, maxime vero Junckerus & Abrah. Vaterus data opera, ſint proſecuti. Celeber. Junckeri atque Vateri diſp. illas de oleo hoc animali ad manus mihi non eſſe doleo.

Alterum momentum, quod tangere decet, reſpicit materiam, unde parari debeat hoc oleum animale Dippelii. Is quidem ipſe Auctor quaſcunque animalis partes inſervire huic præparationi ſtatuit. Apud nos præfertur hucusque cervi ſanguis. Nec forſan immerito. Nam dubito, num perinde ſit futurum, ſeu ex homine, ſeu cervo, ſeu apro, ſeu bove, & quamcunque ſive ſolidam, ſive fluidam partem pro materia deſtillationis aſſumamus. Cogita, quæſo, diverſas horum animalium qualitates, diverſum nutrimentum, diverſam ex eodem animali variarum & liquidarum & ſolidarum partium naturam. Annon diverſa hinc prodibunt educta chymica? Diverſa, ſi non omnia ſtatim prima fronte; & adeo manifeſtis qualitatibus, tamen in receſſu & viribus varia.

Salis quidem alcalini, ad ammoniacalem proxime accedentis indolem, oleique alcaleſcentis eſt per ignem ex animalibus ubique proventus, & ſumma vis ignis univocam videtur omnibus inferre mutationem. Sed olea tamen deſtillata vegetabilium ætherea non modo notabiliter inter ſe differunt indole, textura, gravitate, viribus: ipſi carbones,

eundem

eundem ignis gradum passi, pro lignorum varietate differunt dotibus atque viribus; sed etiam spiritui, e pilis humanis destillato prærogativam tribuit Glauberus, præ omnibus aliis, ex animalium partibus præparatis, solvendi sulphur commune & commutandi in lac, quod in sanguinem possit maturari, ut ipse loquitur: Ipsum sal volatile, quod copiosissimum & albidissimum in hac olei animalis Dippeliani præparatione, e cervi sanguine, lateribus retortæ ac recipientis adhæret, gustu ac odore testibus videtur subtilitate ac penetrabilitate multum superare Sal C. C. volatile, e cornibus, aliisve partibus paratum. Delitescunt fortasse dotes in oleo animali Dippeliano, quæ recensitis in Tua dissertatione §. 13. nondum sunt detectæ experimentis, quibus ergo plura possent & deberent subjungi, e. g. hydrostatica, per reagentia, cum ♁ fumante &c. ac ipse usus variorum talium oleorum in- & externus, homini sano ægroque adhibitus, facta singulorum, §. 10. abs Te allegatorum, oleorum empyreymaticorum sedula observatione & comparatione cum ⁰₀⁰ Dippel. e sanguine cervino.

Mirabuntur mecum alii, quod ne quidem ⁰₀⁰ empyreumaticum e fecibus vini exsiccatis, abs Te diversum sit repertum ab oleo nostro animali, cum tamen in propatulo sit, olea vegetabilium destillata, magis acida, animalium magis alcalina, illa etiam longe esse subtiliora & penetrantiora vegetabilibus. Vid. Fr. Hoffm. in obs. chym. p. 56. & s. Sed jam tertio incidit cardinalis quæstio: An tot opus sit olei Dippeliani rectificationibus, 15. 30. immo 40. ut nonnulli præcipiunt? Duas sufficere Tu putas, Nobiliss. Dne. Candidate. Sed hæc præcisio nec formulæ aut præscripto Auctoris respondet, nec subtilitati ac penetrabilitati aliisque dotibus, quæ expetuntur, sufficit. Celeber. ac experientiss. Chymicus atque Medicus, Fr. Hoffmannus in Obs. physico-chym. p. 58. notat, quod destillata ex omnibus animantium partibus olea, crebra & repetita rectificatione, ad

tantum

tantum ſubtilitatis gradum evehi poſſint, ut aliquando majori doſi exhibita, graviſſimis & inveteratis morbis radicitus extirpandis apta evadant. Unde & ipſe jubet hoc oleum animale ultra duodecim ſubire rectificationes, illudque ſic paulatim & ſucceſſive odore ſuavius & ſapore penetrantius effici obſervat. Celeber. pariter Bœrhaavius, Chym. T. 1. p. 755. docet, olea hæc per repetitas rectificationes fieri ſenſim ſubtiliora, minus lenta, magis fluida, magis perſpicua: ubi vero in decimam quartam usque aut & ultra vicem repetantur, alia ſemper haberi, ut tandem meabilia, anodyna magnorum morborum fidiſſima habeantur præſidia. Huic experientiæ poſſemus facile rationes addere, niſi properandum eſſet.

Quarto enim nunc quæritur: An rectificationis ultimæ hoc quaſi ſit punctum ſaturationis ac ſufficientiæ ſignum, ſi, quod ex mente Auctorum ſupponis §. 8. ſed & rejicis & exſibilas, nihil prorſus fecum relinquatur in retorta? Notandum vero eſt, quod neque Dippelius, neque Fr. Hoffmannus, neque Bœrhaavius dicant, in ultima rectificatione plane nihil fecum, vel capitis mortui, aut cujuscunque aliter vocandæ materiei, a ſincero limpidiſſimoque, quod aſcenderat per retortam alienæ, in hujus fundo relinqui. Ambo enim priores Viri, eisdem plane diſertisque verbis, eo uſque ſaltem inculcant repetendas eſſe rectificationes, donec nihil aduſtarum fecum nigrarum amplius in fundo retortæ relinquatur: Bœrhaavius autem Chem. T. 1. p. 755. §. 3. deſtillationes modo ad ſiccitatem uſque commendat, vaſis quam accuratiſſime clauſis, & ſic terram quidem relinqui, ipſa autem olea ſenſim fieri ſubtiliora monet. Aſt Teichmeyerus, Inſtit. Chemiæ p. 103. ſic habet omnino, ut in §. 6. hujus Tuæ Diſput. allegaſti. Unde diſpaleſcit, ipſum ſtatuere, oleum hoc animale tandem quoad totam ſuam ſubſtantiam aſcendere, nullamque in fundo retortæ impuritatem relinquere. Non diffiteor, & me hactenus in repetitis hujus olei rectificationibus ſemper deprehendiſſe craſſius tinctiusque quoddam ſedimentum, in prioribus rectificationibus fluidum magis, in ſubſequis ſiccum magis, tenax, arcte adhærens fundo retortæ; Illud ipſum fluidius ſedimentum caute obſervandum eſt & tractandum in deſtillatione, adſcendit enim utique adhuc, ſed brunei coloris, atque ſic in recipiente jam prius collectum oleum limpidiſſimum ſtatim & notabiliter vel unica guttula ſuo inficit tingitque colore. Unde ergo tempeſtive puri olei collecti quantitas eſt ſemovenda, & e recipiente effundenda pro aſ-

ſervatione,

ſervatione, vel aliud adaptandum retortæ recipiens. Obſervavi tamen pariter alterum illud ſedimentum ſiccius atque tenacius non referre exuſtum quaſi carbonem & caput mortuum, ſed reſinoſo - piceam materiem, eamque NB. poſt ſingulas rectificationes quantitate ſemper minorem, ſic, ut e. g. ex olei animalis, e ſanguine cervino parati, ante annum fere ſepties, recentiſſime vero, propter contractum ab eo tempore bruneum colorem, duobus conſecutivis diebus bis iterum rectificati ſine ulla additione, drachmis ſex deceſſerit vix dimidius ſcrupulus per hoc reſiduum in fundo retortæ. Hinc ergo non ſaltem patet, hoc oleum poſſe rectificari citra fecum aduſtarum remanentiam, ſed etiam mediante lento, non admodum forti carbonum igne, in retortis vitreis minoribus, collo ſatis declivi præditis, eoque verſus recipiens vas magis inclinato, ſic caute urgeri, ut ſub ultimis rectificationibus perparum, & vix ſenſibilis portio remaneat in retorta: Vel tandem plane nihil. An ignis ſolaris, purior & æqualior, ad hunc effectum præferendus, & quomodo ſit adornandus? hac vice tranſimus.

Quinto, quod vires, uſumque hujus olei Dippeliani ſpectat, plurima ſupereſſent dicenda. Verum contrahenda ſunt vela. In eo totus Tecum facio, quod laudatiſſimis hoc oleum polleat viribus reſolvendi, diſcutiendi, roborandi. Toties ipſe ad uſum hujus olei, ceu ſacram anchoram, confugi in diris ac diuturnis affectibus ſpasmodicis, convulſivis, epilepticis. Unde eſt, quod a viginti fere annis, in noſtra intulerim pharmacopolia excellentiſſimum hoc remedium. Quomodo autem virtus hypnotica, ſ. ſomnifera & anodyna, quam Dippelius, Hoffmannus, Bœrhaavius, Junckerus aliique obſervarunt atque laudibus extulerunt ſummis conciliari poſſit cum antihypnoticis & excitativis viribus, in ſoporoſis affectibus, quas §. 19. tribuis, in conflictu videbimus? Annon aliqui ſpecioſe opponent? vel inde ſatis prodi notabilem differentiam olei animalis, Tua methodo deſtillati ab oleo, quod multo pluries rectificatum in uſum duxit Dippelius. Sane, quæ hic poſtliminio in memoriam incidunt, atque momentum hujus epilogi ſecundum quoque tangunt, obſervationes D. D. Molleri, in Collect. Uratislaviens. An. 1721. menſ. Jun. artic. 2. p. 661. ſeqq. arguunt aliquam differentiam olei, e ſanguine cervino parati, ab ſimili e C. C. parato, quale laudatus D. Moller propinavit febricitantibus & epilepticis, ſine illa ſomni longioris eventu, imo in quadam epileptica cum ſubſequis poſt ſingulas olei doſes vo-

 mitibus,

miribus, epilepsia vero non penitus sublata? Ego longum placi dumque illum somnum, quem alii deprædicant, ab hoc oleo non dum vidi consecutum. Sed neque tanta dosi, guttarum np. 20. 30 vel 40. quæ præcipitur a Dippelio, atque aliis, hactenus exhibui. Substiti enim intra quantitatem 10. 12. vel 15. guttarum pro adulto & repetitis dosibus effectum, quem desideravi, a potiori nihilominus obtinui, quamvis nullus successerit somnus extraordinarius.

Nuperrime vero demum tentavi multo majorem olei animalis hujus dosin, exhibendo ejus ʒß. in aq. ceras n. ℥iv. epilepticæ mulieri quæ circa vesperam hausta hujus mixturæ dimidia portione duobus consecutivis diebus neque statim, neque illa nocte somnum hinc iniit extraordinarium, imminentem vero paroxysmum epilepticum feliciter profligavit, & miram corporis animique consecutam alacritatem satis dilaudare vix potuit: **Es seye Ihro ihr lebtag niemals so wohl gewesen.** Oleum animale heic adhibuimus, quod ante annum fere pluries jam erat rectificatum, sed ob colorem & fœtorem empyrevmaticum, quos denuo contraxerat, duabus iterum recentissime subjiciendum rectificationibus curavi. Præbuit hujus olei ʒß. sexaginta guttas, studiose numeratas.

Denique sexto, cum revera, limpidissimum ac pellucidissimum licet hoc ol. animale quotcunque rectificationibus redditum, tamen ab aëris vel minimo accessu brevi obscuretur & in bruneum transeat colorem non modo, sed & gravius oleat empyrevma, imo, quod magis est, de vi sua penetrante non parum hinc amisisse videatur. Itaque parata optimæ notæ hujus olei quantitas in plura dispertienda est vitra minora, ʒij. vel ℥ß capientia, angusti colli, hæcque vel hermetice sunt sigillanda, vel obturaculo vitreo, debite in hanc rem adaptato, arctissime occludenda, ceraque insuper sigillatoria ac vesica munienda ac obducenda, nec non in loco frigidiusculo jugiter asservanda. Quod vero, successu temporis, a sua limpiditate descivit oleum, nova rectificatione, una alteraque prius est corrigendum, quam adhibeatur in usum, maxime internum. De liquore spirituoso-salino & oleoso, de sale volatili subtilissimo, quos hæ rectificationes una præbent, tacere jubent limites epilogi. Quare nunc desino in vota precesque pro omnium Tuorum laudabilium conatuum, praxisque clinicæ felicissimo successu, Teque valere jubeo!

FINIS.